

Hiroşima ve Fukuşima

Şahin Alpay
26/04/2011

Japon hükümeti, Fukuşima nükleer santralında meydana gelen kazanın Çernobil'deki kadar vahim (7. derece) olduğunu açıkladı.

Kazanın Japonya'ya bugünden hesap edilemeyecek kadar büyük bir zarar verdiği her geçen gün daha iyi ortaya çıkıyor. 25 yıl önce bugün yaşanan Çernobil faciasının bir milyona yakın kişinin kanserden ölmesine yol açmış olabileceği hesaplanıyor. Bu yaşananlara karşılık Türkiye hükümeti, eşine rastlanmayan bir vurdumduymazlık ve fütursuzlukla, nükleer enerjide ısrarlı. Mersin'in Gülnar ilçesinde Rusya'nın Rosatom şirketi tarafından inşa edilecek Akkuyu Nükleer Santralı'nın temelini önümüzdeki ay atılacağı söyleniyor.

Sivil toplum ise 17 Nisan'da Mersin ile Gülnar arasında 159 km uzunluğunda bir insan zinciri oluşturdu ve haykırdı: "Nükleer santral istemiyoruz! Türkiye, Japonya olmasın!" Bu ve giderek yayılan haykırışlar toplum vicdanının sesidir. Dünya Bağımsız Araştırmacılar Ağı (WIN) ile Gallup'un 47 ülkede 34 bin kişilik bir örnekleme yaptığı yoklamaya göre, Fukuşima faciasından sonra dünyada nükleer enerjiye destek % 57'den 49'a inerek azınlığa düştü; muhaliflerin oranı ise % 32'den 43'e yükseldi. Türkiye'de ise bugüne kadar sanılanın aksine, Fukuşima'dan önce de nükleere destek verenler % 45 ile azınlıktaydı; şimdi 41'e indi; muhaliflerin oranı ise % 51'den 57'ye çıktı. Hükümetin nükleer belayı başımıza sarmasına engel olmak için yegane umut, sivil toplumun sesini yükselterek bu gidişe "Dur!" demesi.

Taraf, bir süredir, hizmetlerine hizmet katarak, Wikileaks Türkiye belgelerini yayımlıyor. Belgeler ABD yönetiminin Ankara'nın nükleer politikalarını yakından izlediğini; nükleer enerji programının, nükleer silah programına çevrilmesinden kaygı duyduğunu gösteriyor. (12 Nisan) Zira nükleer enerji, nükleer silah edinmenin ilk adımı. Bu kaygı, elbette ki, Türkiye sivil toplumunda da var: Ankara bir yandan Ortadoğu'da nükleer silahlardan arınmış bir bölge istediğini söylerken, öte yandan gözünü nükleer silah yapmaya da mı dikti?

New York Times gazetesi bu bağlamda, "Fukuşima ve Hiroşima" başlıklı fevkalade dikkate değer bir yorum yayımladı. (15 Nisan) Harvard Üniversitesi'nden bir psikiyatrist olan Robert Jay Lifton'ın söylediklerini, kısaltarak, aktarıyorum: Fukuşima'da yaşananlar bütün dünyada korku uyandırdı. Bu korku haksız görülemez. Evet, Fukuşima, Hiroşima değil. İnsanlığa en büyük tehdit nükleer silahlar. Ancak tıpkı nükleer silahlar gibi, nükleer santrallerin yaydığı radyasyon da, gözle görülmez, kokusu duyulmaz, elle tutulmaz türden bir "kirlilik" kaynağıdır. Etkileri bir yılda veya bir nesilde görülme bile, sonrakilere görülür. Ne yazık ki, radyasyonun insana verdiği zarar konusunda büyük bir bilgisizlik var.

Japonya'nın, atom bombalarıyla başına gelenlerden sonra, nasıl olup da kullandığı enerjinin yaklaşık üçte birini nükleer santrallardan edinme yolunu seçtiği sorulabilir. Hiroşima ve Nagazaki'den hayatta kalanlar buna çok direndiler. Ne var ki tehlikeleri inkâr ve üstünü örtme gayretleriyle, şirketler ile hükümet arasında sıkı fıkı ilişkilerle karşılaştılar. Nükleer enerji lobisi, bütün dünyada olduğu gibi Japonya'da da, nükleer enerji-nükleer silah ayrımını zihinlere yerleştirmeyi başardı.

Bazıları Fukuşima'nın arz ettiği tehlikelerle ilgili olarak "kıyamet günü söylemi" kullanılmasına itiraz ediyor. Evet, abartılardan kaçınmak gerekir. "Ne var ki, bu söylemin kaynağında, korkulan şeyin kıyamet niteliğinde olması ve bir tür olarak, kendi kendimizi imha etmemize yol açabilecek bir teknoloji geliştirmiş olduğumuzun bilinci var. Bomba ile santral arasındaki ilişki yok sayılamaz. İnkârdan vazgeçip, kaynağı hangisi olursa olsun, radyasyonun etkilerinin aynı olduğunu; doğal afetler ve insan hataları ışığında hiçbir teknolojinin tümüyle güvenli olamayacağını; insanoğlu için en tehlikeli olan teknolojiden 'temiz', saf ya da bizi kurtaracak bir şey elde edilemeyeceğini kabul etmemiz gerekir."